

روایتی از حال و روز شهرک عرب ها در روزهای پس از فرور یختن متروپل

سوگ آبادان در مشهد

گروه جامعه

کاش برای هیچ کس پیش نیاید. داغ عزیز قلب را محاله می کند. غصه اش از ما آدم هایی می سازد که هرگز نبوده ایم. بی حوصله می شویم و زودرنج، آن قدر که به دل می گیریم همه حرف ها و رفتارها، حتی بی منظور هایش را.

گذشت آن زمانی که عزیز فقط به خانواده و دوست و آشنا خلاصه می شد. حالا به مدد رسانه های دیجیتال، کسانی که آن سوی دنیا هستند هم برایمان مهم تر از پیش شده اند، چه رسد به وطنان که جایشان همیشه در دل محفوظ بوده است. از لحظه ای که شنیده ایم در آبادان، برجی آوار شده و قلب هایی از تیپیدن افتاده. انگار که چیزی در مافرو ریخته است. پیش از این مصیبت، بی آنکه بدانیم خوش بوده ایم به بودن هم وطن هایی که آن ها را هرگز ندیده بودیم. طبیعی است که غم این ماجرا برای کسانی که در خاک خوزستان ریشه دارند، عمیق تر باشد. حال و روز اهالی شهرک عرب های مشهد از این قرا است. جمله های کوتاهی که می گویند و نگاه هایی که به دور دست می دوزند به چنین حس و حالی گواهی می دهد.

- فرصتی برای فرصت طلب ها

عبدالزهر انام دارد. متولد ۱۳۳۸ در خرمشهر است.

روی بلوکه های حاشیه بولوار اصلی شهرک به انتظار مشتری نشسته است سال ها از مهاجرتش به مشهد می گذرد، با این حال جدایی جسم را از خاکی که در آن بزرگ شده است به معنی جدایی دل نمی داند غصه خوزستانی هایی را می خورد که امکاناتی درست و حسابی ندارند و همین نداشتن ها بهانه ای شده است برای اینکه هراز چندی، عده ای که در ظاهر دوست هستند در باطن دشمن از مطالبات بچقشان سوء استفاده کنند. تـه نگرانی هایش را همان اول می گوید، اینکه مبادا متروپل فرصتی را برای فرصت طلب های آن سوی آب فراهم کند و اتفاقاتی بیفتد که نباید. می گوید: به نظر من دولت باید حال مردمی را که داغ دیده اند درک کند. هم بگذارد آن ها عزاداری هایشان را بکنند و هم عده ای را که از مردم نیستند شناسایی کند. اینکه مردم عزاداران آبادان حواسشان جمع باشد و گزک به دست فرصت طلب ها ندهند خواسته دیگری است که بیان می کنند و وقتی خاطر جمع می شود گفته ها را گفته است، با عذرخواهی می رود دنبال کار و کاسبی اش.

- با تخلف بالا رفت

توجهشان به گفت وگویی ما جلب شده است. از مدل چادرت که شباهتی به پوشش بانوان عرب ندارد فهمیده اند غریبه ای. دلیل آمدنت را می پرسند و روی نیمکت فضای سبز شهرک، برایت جا باز می کنند. یکی از آن ها که جا افتاده تر به نظر می رسد یاب صحبت را باز می کند. اسمش جلال عامری است و اهل آبادان. از خانواده پدری اش خیلی ها هنوز در آبادان زندگی می کنند و هر کدام برایش یک منبع خبری هستند. مثلا برادرش که کار گر این پروژه نیمه تمام است و اگر در روز فرور یختن متروپل، کاری پیش نمی آمد و از محل دور نمی شد، حالا او هم جزو مصدومان بامتوقیان بود. با آنده از برجی می گوید که با تخلف بالا رفته بود و اسکلت درست و درمانی نداشت. پای سود جویی های مالی را در این دست تخلفات وسط می کشد، تخلفاتی که این بار، بهای آن با جان عده ای بی گناه پرداخت شد.

به جایی که معلوم نیست کجاست، چشم می دوزد و می گوید: خدامی داند هنوز چقدر آدم زیر آوار مانده اند و چند نفر تمام کرده اند. خبر مرگ عبدالباقی، صاحب پروژه، را شنیده و هنوز باور نکرده است که تقدیر این قدر زود، نتیجه اشتباه بزرگی را که او و دیگران مرتکب شده اند به این فرد نشان داده باشد.

با تمام تلخی های ماجرا تأکید می کند که نزدیک شدن مردم به محل حادثه تصمیم درستی نیست.

- حال مردم درک شود

ته لپچه عربی اش جای تردید نمی گذارد که اهل خوزستان است. خودش را امیر عساکره معرفی می کند و به جای جواب، سؤال می پرسد: آبادان را دیده ای؟ سر می جنبانی که یعنی نه. از خاک این خطه می گوید که حکم طلارا دارد و فقری که از آورنده است و به گفته او نشانه هایش حتی در سر و لباسشان هم پیدا است. جزئیاتی می گوید برای اینکه حال این روزهای مردم غم دیده آبادان را راصفادر ارتباط با فرور یختن یک ساختمان، خلاصه نکنیم. آنجانه آب درستی دارد و نه حتی آسفالتی درست. بدترین های مشهد، بهترین های آنجاست. آن هایی که توی پتروشیمی و این جور جاها کار می کنند وضعیتان بهتر است و بقیه کسب و کار درستی ندارند. من می گویم حالا که ماجرای متروپل پیش آمده است، مسئولان حال این مردم را بیشتر درک کنند و حامی شان باشند. این چیزی است که آن ها را آرام و خوش حال می کند.»

او اذعان می کند به عده ای که چشم می کشند برای گل آلود کردن آب و ماهی گرفتن از آن. دلیل رفتار برخی هم استانی هایش را که باعث سوء استفاده آدم های بدخواه می شود در ناآگاهی شان خلاصه می کند که به قاعده، پادزهر آن اطلاع سانی درست و به موقع است. او می گوید: بندگان خدا همه که

- خوب و بد را نمی دانند. همین باعث می شود

که یک عده از ناراحتی شان بهره برداری کنند.

- نگرانی از برچسب ها

استقبالش گرم نیست. می گوید حرفی برای گفتن ندارد اما نگاه های ممتدش چیز دیگری نشان می دهد. بی تعارف، روی سکوی سیمانی کنار قهوه خانه اش می نشینی و پایی شنیدن جواب می شوی. سیه چرده است و باید پنجاه سال را پر کرده باشد. بعدتر می فهمی اسمش اسماعیل است. اهل روستای ارونه کنار کارون.

نام قهوه خانه اش را هم روی همین حساب گذاشته است کارون.

یک نخ سیگار خاموش را میان انگشت هایش جا به جامی می کشد. بخ گفت و گویمان باز می شود و حرف زن. تا چیزی بگویم برچسب می خوریم. می گویند این ها طرف دار تجزیه طلب های ضد ایرانی هستند یا مثلا طرف دار صدام!، اسماعیل درد نا امنی را چشیده است، سال ۹۸ و در ماجرای افزایش یکباره قیمت بنزین.

از غریبه هایی می گوید که نه عرب بودند و نه اهل شهرک. در آن ناآرامی ها شیشه های دکه اجاره ای اش را پایین آوردند و او را از کاسبی انداختند. گریزی می زند به ماجرای متروپل و آنده بحث مردم. یاد لوسروی می گوید: آن هایی که اهل سوء استفاده از احساسات عزاداران هستند، دلشان برای مردم نسوخته است. کار که به نا امنی کشیده شود، دودش توی چشم مردم می رود. از صحبت های عربی اش با یکی دو مشتری چیزی جز آهنگی گوش نواز متوجه نمی شوی. کارشان را راه می اندازد و ادامه می دهد: اینجا توی مسجد شهرک عرب ها دعا می کنیم برای جان باخته ها. آسیب دیده ها و خانواده هایشان. باز می رود داخل دکه و می پرسد قهوه عربی می خورید؟ تشکر می کنی و یک لیوان آب درخواست می کنی. با مهمان نوازی که شهاده ای مردمان است، فتنجان قهوه و بطری آب معدنی را می دهد دست. اصرار برای گفتن از هزینه اش هم بی فایده است. اسماعیل باز گشت آرامش به قلب عزاداران را در دو چیز خلاصه می کند. اینکه دولتی ها به جمع مردم بیایند، مثل کاری که

معاون اول رئیس جمهور کرد و تصاویر حضورش با رخت سیاه عزاد شبکه های اجتماعی پخش شد. دیگر اینکه بی تعارف، صدر تا ذیل کسانی که در بروز این فاجعه مقصر بودند مؤاخذه و تنبیه شوند.

آن هایی که خودشان را لایه لای مردم جامی زند چه؟ صاف توی چشم هایت نگاه می کند و محکم می گوید: خب معلوم است که باید با آن ها چه کار کرد.

- حرف هایی با طعم کاش

فاطمه مقدم، متولد آبادان، چهار سال پیش با خانواده به مشهد مهاجرت کردم، دختر جوان، خودش را این طور معرفی می کند. از رسانه هایی که به دنبال پاشیدن نمک روی زخم عزاداران متروپل هستند، شنیده است که عده ای در روز شگاه آزادی جشن گرفته اند. فرصتی نیست برای اینکه تصویر تلویزیون های ورزشگاه را نشان بدهی که روی آن هابارت های تسلیت به آبادان درج شده بود. همین طور یک دور شعری که حکم توسل به امام عصر^(ع) را دارد زمزمه کنی و از او بخواهی شاد بودن یا نبودن آن راقصاوت کند. نشان دادن تصاویر چشم های پر اشک حضار در ورزشگاه آزادی هنگام خواندن این سرود نیز مجال می خواهد. فاطمه پر از آنده است. از فیلم هایی می گوید که فامیل های آبادانی اش از وضعیت این روزهای متروپل می فرستند. قبول دارد که نزدیک شدن به محدوده این برج، خطرناک است اما حال آن هایی را که عزیزشان زیر آوار مانده است هم خوب می فهمد. «متروپل مصیبتی است که رخ داده است، حرف های فاطمه ناگزیر به کاش ختم می شود، اینکه کاش زود تر آوار برداری تمام شود. کاش اتفاقی ثانویه ای رخ ندهد. کاش همه بداند مصیبت دیده ها کشورشان را دوست دارند و حالشان بد است، چون مصیبت دیده اند.

شهرک عرب ها

۲۷ خرداد ۱۳۹۱
شماره ۲۷
شماره ۲۷

۴۴

جمله‌ها

هشدار؛ متروپل های مشهد را دریابید

تنها راهکار پیشگیری از ادامه فعالیت مالکان ساختمان های نایمن، ورود دستگاه قضا به پرونده هاست

عکس: داوود بیگام | شهرآر

تکتم جاوید

گزارش روز

پلاسکو، متروپل و.... ساختمان بعدی چه نام دارد؟ در کجای این کشور و باچه تعداد کشته و زخمی؟ ریزش ساختمان ها، ماندن زیر آوار و سر به سینه خاک گذاشتن شهروندان بی گناه دارد شبیه یک سریال می الی شود و اتفاقا توجه همه

راه سوی ساختمان های نایمن در هر شهر جلب می کند اما در مدت کوتاهی هم فراموش می شود. زیرا به عقیده رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان، نفع مالک در ساخت و ساز با خلاف است. «از سوی دیگر آن قدر برای اصلاح ساختمان های نایمن- که تعدادشان در مشهد ۱۳۵ مورد اعلام شده است- تعلل می کنیم که خدای ناکرده یکی از آن ها فرو بریزد و آن وقت چرخه یافتن مقصر و سرپوش گذاشتن برای کم کاری ادامه پیدا کند و خیلی زود همه چیز فراموش شود. جز درد جگر سوز خانواده قربانیان. گزارش ما توضیح آن هاست که به نوعی در جریان صدور مجوز یا اعلام اخطارهای متعدد به ساختمان های متخلف هستند.

- زمان ارجاع متخلفان به مقام قضایی فرا رسیده است

این هم روشی برای ملزم کردن متخلفان به رعایت قانون و وضعیت ساختمان های نایمن مشهد خبر دارند. موسی الرضا حاجی بگللو، عضو هیئت رئیسه شور و در جایگاه سخنگو با تأکید بر وجود ۱۳۵ ساختمان نایمن در شهر به مصوبات و پیگیری های شورا اشاره می کند: قطعا در شهر مشهد هم ساختمان های نایمی وجود دارند اما در دوره چهارم و ششم در مصوبه تأیید شده است که به تعیین وضعیت این ساختمان ها که برخی مربوط به دستگاه های دولتی هستند، پرداخته شود.

وی از سیصد مورد بازدید سازمان آتش نشانی از این ساختمان ها یاد می کند و اخطارهای بی نتیجه شان که باید به شکل دیگری مالکان را وادار به اجرای قانون کنیم، هرچند که تصمیم گیری نهایی درباره وضعیت کنونی بر عهده مدیریت شهری است اما پیش از آنکه جان مردم به خطر بیفتد باید برای اعلام ساختمان های متخلف به رسانه ها معرفی به مراجع قضایی اقدام کنیم که شاید هر لحظه دیر باشد، عضو کمیسیون حقوقی شورای شهر این راهم اضافه می کند: اعضای دوره ششم شورا بر اقدامات شهرداری، آتش نشانی، بازدیدهای مکرر و صدور اخطار به متخلفان تأکید بسیاری داشتند که در صورت ادامه بی توجهی ها، اسامی ساختمان های نایمن از طریق رسانه ها اعلام شود تا دست کم شهروندان از وضعیت

مکان هایی که به آن مراجعه می کنند، اطلاع پیدا کنند. این هم روشی برای ملزم کردن متخلفان به رعایت قانون و وضعیت ساختمان ها خواهد بود. حاجی بگللو با هم از تکرار فاجعه پلاسکو و متروپل در مشهد ابراز نگرانی می کند: مشکل این است که ما وقتی به سراغ اقدام لازم می رویم که حادثه اتفاق افتاده باشد، در صورتی که نمی توانیم به جان مردم بی توجه باشیم. شورای شهر با توجه اهمیت این موضوع به طور ویژه آن را پیگیری خواهد کرد و به نتیجه خواهد رساند.

- متخلفان مانع ورود آتش نشانی

حمید ضمیری، رئیس کمیسیون شهرسازی و معماری شورای اسلامی شهر، هم درباره ساختمان های نایمن و مالکان متخلف آن ها توضیحاتی دارد: با وجود قوانین و مقررات، وضعیت این مراکز از نظر استاندارد آتش نشانی مناسب نیست.

قضا، حکم ورود بگیرند ولی بحث استحکام بنا موضوع مهم دیگری است که به سازمان نظام مهندسی مربوط است. وی مسئول ابتدایی و اصلی استحکام بناها را مهندسان ناظر و مجریان ساختمان می داند و می گوید: درباره ایمنی ساختمان ها برابر مقررات هنگام صدور پروانه مهندس ناظر متعهد می شود که برحسب وظایف قانونی عمل کند و پس از اومجری احداث بنا موظف

به رعایت نکات ایمنی است. ضمیری به مصوبه سوم اسفندماه سال گذشته اشاره می کند که برطبق آن شورا سازمان آتش نشانی را موظف به همکاری با سازمان نظام مهندسی ساختمان کرده است، بنای اصلی ساختمان سازی و پایه گذاری آن اصولی است اما بازدید از ساختمان های با اهمیت خیلی زیاد، زیاد و متوسط که ویژگی های خاصی دارد همچنان با مشکلات و موانع زیادی روبه روست. با این همه اقدامات سازمان آتش نشانی رافع مسئولیت سازندگان نیست.

به عقیده ضمیری قانون صراحتا مهندس ناظر و مجری ساختمان را مسئول تخلفات می داند

در حالی که بازدیدهای دوره ای موارد دیگری را نشان می دهد: طبق گزارش بازدیدهای سازمان نظام مهندسی، ۹۰ درصد مجریان در لحظه ساخت و ساز بنا در محل حضور نداشته اند و این نشانه ضعف مجریان و سازمان مربوط است، هرچند که تذکرات و برخوردهای لازم هم انجام شود.

- همه کنترل ها در اختیار نظام مهندسی نیست

بخشی از اعتراضات و انگشت اتهام به سوی نظام مهندسی است که مرجع صدور پروانه است اما حسین بشیر، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان، همه مسئولیت را بر عهده خودشان نمی داند، زیرا به نظر او، پای مسائل دیگری پس از صدور مجوز در میان است، و در این باره توضیح می دهد: ما هنگام صدور پروانه به وظایف خود عمل می کنیم. هم نقشه ها کنترل می شود و هم صلاحیت مهندس ناظر را بررسی می کنیم ولی قادر به

کنترل ساختمان هایی که مثلا مجوز ساخته می شوند نیستیم. فنی و حرفه ای باشند. در حالی که وی این نکته را هم یادآور می شود: حتی ساختمان های با اهمیت زیاد هم ممکن است بدون مجوز ساخته شده باشند و ما از آن ها اطلاعی نداشته باشیم و گاهی از وجود آن خبردار می شویم، مانند ساختمان خیابان سلمان فارسی که بعد از بروز حادثه متوجه شدیم مجوز نداشته اند، البته شهرداری اغلب اطلاع دارد.

وی از مسائل و مشکلات دیگری هم یاد می کند که کنترل آن ها هم از عهده سازمان نظام مهندسی خارج است: مسائل بسیاری در امر ساختمان سازی دخیل است که نظارت بر آن ها در شهر مشهد و در کشور در اختیار نظام مهندسی نیست، در حالی که دیگران ممکن است تصور کنند همه مشکلات به سازمان ما مربوط است.

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان به چند مورد اشاره می کند: برخی از ابتدای گرفتن مجوز مراجعه نمی کنند. عده ای وارد کار ساخت و ساز شده اند که به اصطلاح به آن ها بساز و بفروش می گویند و شغل دیگری دارند که اصلا ارتباطی با نظام مهندسی ندارد. گاه افراد مثلا برای گرفتن مجوز یک ساختمان پنج طبقه می آیند اما هنگام ساخت آن را به هفت طبقه افزایش می دهند. آن وقت از مسئولیت مهندس ناظر می گویم که عادلانه نیست. بشیر به نکته مهم دیگری که در ساختمان سازی به آن توجهی نمی شود، می پردازد: قانونی از سال ۷۴ به تصویب رسیده که معین کرده ظرف مدت ۱۰ سال پس از

برخی ایمن سازی را مانع کار خود می دانند

در کار گروه ساختمان های نایمن بررسی می شود، و «هماهنگی هایی نیز که در فرایند بین دستگاهی باید صورت بگیرد، در دستور گروه یافتند غیرعامل و پیشگیری از بحران شهرداری مشهد است، به دستگاه های متولی باید هماهنگی متعددی داشته ایم که خروجی شهر نیست و باید تعامل چندجانبه ای صورت بگیرد و همه دستگاه های نظارتی نیز پای کار باشند،»

کار خود می دانند، در حالی که همه این اتفاقات برای صیانت از اموال خود شهروندان صورت می گیرد. او به نقش دستگاه های متولی در ایمن سازی ساختمان های شهر مشهد نیز توجه دارد و می افزاید: دستگاه های متولی باید هماهنگی و مدیریت واحدی داشته باشند تا نظارت ها بیشتر شود، ضمن اینکه بر آیین نامه ها و ساخت وسازها نیز نظارت بیشتری صورت بگیرد. رئیس گروه پدافند غیرعامل و پیشگیری از بحران شهرداری مشهد در پایان یادآور می شود که «نحوه پیگیری موضوعات

نایمن بودن برای تعدادی از این ساختمان ها همچنان پابرجاست و باید به طور جدی وقاطع برای ایمن سازی آن ها اقدام شود. او ادامه می دهد: البته در روند صدور اخطارها برای ساختمان های نایمن، تعدادی از آن ها ناقص رافع کرده اند اما برخی دیگر به دلیل همکاری نکردن مالکان و ساکنان، متأسفانه همچنان نقص هایی دارند و پرونده شان هم باز است. اکملی به مطالبه مردمی برای رفع مشکلات ساختمان های نایمن اشاره می کند و می گوید: رعایت موارد و سر فصل های ایمنی

و حید اکملی، رئیس گروه پدافند غیرعامل و پیشگیری از بحران شهرداری مشهد، درباره رصد وضعیت ساختمان های نایمن در مشهد اظهار می کند: پس از تشکیل کارگروه ایمنی که برای کنترل ساختمان های نایمن در مشهد تشکیل شد، شهرداری مشهد هم با همکاری سازمان آتش نشانی، موضوع را پیگیری می کند. در این راستا تا امروز بازدید های فراوانی صورت گرفته و اخطاریه هایی هم برای ساختمان های متخلف صادر شده است، حتی مواردی هم پلمب شده اند اما بنا به دلایلی بحث

و حید اکملی، رئیس گروه پدافند غیرعامل و پیشگیری از بحران شهرداری مشهد، درباره رصد وضعیت ساختمان های نایمن در مشهد اظهار می کند: پس از تشکیل کارگروه ایمنی که برای کنترل ساختمان های نایمن در مشهد تشکیل شد، شهرداری مشهد هم با همکاری سازمان آتش نشانی، موضوع را پیگیری می کند. در این راستا تا امروز بازدید های فراوانی صورت گرفته و اخطاریه هایی هم برای ساختمان های متخلف صادر شده است، حتی مواردی هم پلمب شده اند اما بنا به دلایلی بحث